

ת"פ 51899/07/21 - מדינת ישראל נגד סרגיי בנאר

בית המשפט המחוזי בחיפה

12 מרץ 2023

ת"פ 51899-07-21 מדינת ישראל נ' בנאר

לפני: כבוד השופט אינאס סלאמה
המאשימה: מדינת ישראל
ע"י פרקליטות מחוז חיפה
נגד
הנאשם: סרגיי בנאר
ע"י ב"כ עוה"ד רונן חליוה

גזר דין

1. הנאשם הורשע, על פי הודאתו בעובדות כתב אישום מתוקן במסגרת הסדר טיעון, בביצוע העבירות הבאות: ייצור, הכנה והפקה של סמים מסוכנים - עבירה לפי סעיף 6 לפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], התשל"ג-1973 (להלן: "הפקודה") + סעיף 29 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "החוק"); החזקה ושימוש - עבירה לפי סעיף 7(א)+(ג) רישא לפקודה + סעיף 29 לחוק; החזקת כלים - עבירה לפי סעיף 10 רישא לפקודה + סעיף 29 לחוק וכן גרימת שריפה ברשלנות - עבירה לפי סעיפים 449 + 29 לחוק.

הסדר הטיעון אליו הגיעו הצדדים, לאחר שמיעת חלק מעדי התביעה, לא כלל הסכמה בדבר העונש אשר יגזר על הנאשם. הצדדים הודיעו במעמד הצגת ההסדר, כי ההגעה אליו נעשתה בשל קשיים ראייתיים. עוד סוכם, כי הנאשם יופנה לשירות המבחן לצורך קבלת תסקיר לעניין העונש וכאשר ההמלצות בתסקיר לא יחייבו מי מהצדדים. בעקבות ההסדר, הותר לנאשם לחזור בו מהכפירה ולהודות בעובדות כתב האישום המתוקן.

עוד ובמעמד הצגת ההסדר, נטען מפי המאשימה כי בכוונתה לעתור "להכריז על הנאשם כסוחר סמים על פי פקודת הסמים לצורך חילוט הכלים המפורטים בכתב האישום". הסנגור התנגד וציין, כי יציג פסיקה המתייחסת לכמויות גדולות בהרבה של סמים, בהם לא הוכרזו הנאשמים כסוחרים סמים.

כתב האישום המתוקן

2. על פי האמור בכתב האישום המתוקן, שעיקרו יובא להלן, בתאריך 15.3.2021 שכר הנאשם דירה בקומה השישית בבניין מגורים ברח' לאון בלום 8 בחיפה (להלן: "הדירה"). הנאשם החזיק בדירה עד ליום מעצרו בתאריך 16.7.2021. בסמוך לאחר שכירת הדירה, במועד שאינו ידוע במדויק, צייד הנאשם ביחד עם אחרים שזהותם אינה ידועה למאשימה (להלן: "האחרים"), את חדרי הדירה לצורך גידול סם מסוכן מסוג קנבוס, ללא היתר וללא רישיון, בכלים הבאים: 38 שנאי חשמל, 14 מאווררים, 5 בריכות, מפוח אחד, 38 מנורות, 5 מזגנים, 14 ג'ריקנים של חומר דיסון ו- 96 שקיות של חומר דיסון (להלן יחד: "הכלים").

3. בהמשך לאמור ועד ליום 16.7.2021, גידלו הנאשם והאחרים בחדרי הדירה כמויות גדולות של סם מסוכן מסוג קנבוס, החזיקו בו ובכלים שלא לשימוש עצמי, ללא היתר וללא רישיון. בתאריך 16.7.2021, החזיק הנאשם בצוותא עם האחרים בדירה, 330 שתילים של סם מסוכן מסוג קנבוס, אותם גידל כאמור, במשקל של כ- 60 ק"ג נטו, הכל שלא לשימוש עצמי וללא היתר.

בנוסף, לאחר קבלת החזקה בדירה, חוברה הדירה בידיעת הנאשם למתקני חברת החשמל בחיבור ישיר ללא מונה, באופן בו נעקף החיבור התקני של חברת החשמל במבנה. בכך, נגרמה הטיית חשמל במרמה אל הדירה ונעשה שימוש וצריכה של החשמל בשווי של עשרות אלפי שקלים, ללא זכאות. לא זו אף זו, בתאריך 16.7.2021 בשעה 06:50 לערך, פרצה בדירה שריפה כתוצאה מחיבור החשמל האמור, ובכך גרם הנאשם בצוותא עם האחרים לשריפה ברשלנות בדבר לא לו. בעקבות השריפה הגיעו כוחות כיבוי והצלה למקום.

תסקירי שירות המבחן

4. לבקשת ההגנה, ובהמשך לאמור במעמד הצגת הסדר הטיעון, הוריתי על עריכת תסקיר בעניינו של הנאשם. בתאריך 3.7.2022 הונח לפניי תסקיר שירות המבחן, בו עמד שירות המבחן על רקעו האישי והמשפחתי של הנאשם. בכלל זה, צויין בתסקיר, כי הנאשם בן 28 שנים, רווק, יליד רוסיה, אשר עלה ארצה בשנת 1999 בהיותו בן 6. הוריו נתקלו בקשיי הסתגלות אך הנאשם הצליח להתאקלם ולהרגיש שייך תוך זמן קצר. עם השתלבותו במסגרות החינוכיות הוא השלים 12 שנות לימוד והינו בעל תעודת בגרות חלקית. בכיתה ג' אובחן כמתמודד עם הפרעות קשב וריכוז לצד קשיים משמעותיים והתנהגותיים. עם סיום לימודיו התגייס לשירות צבאי מלא בתפקיד נהג בבסיסים שונים בארץ. לאחר שחרורו מהצבא, עבד במגוון עבודות מזדמנות כשהאחרונה הייתה במפעל להרכבת לוחות חשמל.

הנאשם תיאר כי לפני כשנתיים במהלך נסיעה סמוך למגוריו, היה מעורב בתאונת דרכים קטלנית עת פגע בהולכת רגל אשר נפטרה כתוצאה מהפגיעה. אירוע זה פגע בתפקודו האישי והתעסוקתי באופן בו התקשה לעבוד, התמודד עם מצב רוח ירוד והחל להשתמש בסמים באופן אינטנסיבי ואף נעצר מספר פעמים. עוד שיתף, כי החל להשתלב בטיפול פרטי ביעוץ אמו, אותו נאלץ להפסיק בשל קשיים כלכליים. "לדבריו, חש מאוכזב ודחוי על העדר מענים טיפוליים מצד המדינה בעבור סיוע להתמודדות

עם מצבו הנפשי המורכב לאחר אירוע זה ושיתף כי עד היום חווה מצוקה נפשית בהתייחס לאירוע זה".

5. ממשיך שירות המבחן ומציין, כי מעיון ברישום הפלילי של הנאשם, עולה כי לחובתו הרשעה אחת מחודש מרץ 2020 בגין צירוף תיקים שעניינם החזקת סמים, בגין נדון למאסר מותנה וקנס. בהתייחסו לעבירות מושא ענייננו, הנאשם לוקח אחריות מלאה ומבטא תחושת חרטה ותסכול ביחס למעשיו. לדבריו, העבירות בוצעו על רקע מצב נפשי מורכב והתחברות לחברה שולית. הוא טען בפני שירות המבחן, כי הפנים את הלקח מההליכים המשפטיים ומהדרדרות היחסים בינו ובין הוריו "אשר עצמאותם נשללה מהם, כאשר הועמדו כמפקחים מלווים במהלך תקופת המעצר". עוד תיאר, כי כיום ניתק את הקשרים השליליים בחייו ומעוניין לערוך שינוי משמעותי אשר יסייע לו לנהל אורח חיים מתפקד ויציב. הנאשם שיתף עוד, כי לאחר שירותו הצבאי החל להשתמש בסם באופן מזדמן, אולם שימושו האינטנסיבי בקנאביס וקריסטל החל לפני כשנתיים על רקע היקלעותו לתאונת הדרכים הקטלנית. זאת, מאחר והחל לסבול מבעיות בשינה כולל סיוטים חוזרים. לציין, כי מספר בדיקות שתן שמסר במסגרת שירות המבחן עובר לעריכת התסקיר, העידו על נקיטתו משימוש בסמים.

נוכח התמכרותו לחומרים פסיכואקטיביים כאמור, פעל שירות המבחן להפנות את הנאשם במהלך חודש מרץ 2022 להליך אבחוני ביחידה להתמכרויות בחיפה. בהתייחס להליך הטיפול, נמסר, כי הנאשם מגיע לטיפול בקביעות, עומד בתנאי היחידה ובעל מערכת משפחתית תומכת. להערכתם, הנאשם הינו בעל יכולות ומסוגלות להתבונן באישיותו, אולם טרם השלימו את הליך האבחון בענייניו שכן יש צורך להשלים את הליך האבחון הראשוני עמו, לקיים וועדת אבחון ולבחון את המוטיבציה שלו להשתלבות בטיפול הלכה למעשה.

6. אשר להערכת הסיכון לעבריינות והסיכוי לשיקום, ציין שירות המבחן כי להתרשמותו הנאשם בעל דפוסי התנהגות בלתי בשלים וכי התפתח בתא משפחתי תרבותי בעל שיח רגשי מצומצם ונטייה למזער חוויות נפשיות כואבות. שירות המבחן התרשם, "כי אירוע התאונה נחוה עבורו כחוויה משברית משמעותית לא מעובדת אשר הביאה להתנסויות בהתנהגויות סיכון מצדו, כגון שימוש מוגבר בסמים, התחברות לחברה שולית וביצוע עבירות על החוק". יחד עם זאת, שירות המבחן התרשם כי הנאשם לוקח אחריות על מעשיו, מבטא מוטיבציה פנימית להשתלבות בהליך טיפולי לצורך עריכת שינוי בחייו וכי מערכת התמיכה המשפחתית בחייו עשויה לקדם זאת. עוד התרשם שירות המבחן כי הוא משתף פעולה בהליך הטיפול שהחל במסגרת היחידה ומוסר בדיקות שתן נקיות.

כגורמי סיכון, התייחס שירות המבחן, בין היתר, לחומרת העבירות, לאופיין, להעדר מיומנויות תקשורת רגשיות מצדו, לקיומם של קשרים חברתיים שליליים בחייו ולקשייו לשמור על יציבות. כגורמי סיכון, התייחס שירות המבחן ללקיחת האחריות מצדו של הנאשם, לשיתוף הפעולה בהליך הטיפול במסגרת היחידה, לביטוי מוטיבציה לשינוי ולבדיקות השתן הנקיות.

שירות המבחן העריך, כי התמונה האבחונית בענייניו של הנאשם טרם הובהרה לאותה עת וכי קיימת

חשיבות להעמקת בחינת יכולתו להיתרם להליך הטיפול. אי לכך, עתר שירות המבחן לדחות את הדיון בעניינו של הנאשם, על מנת להמשיך לעקוב אחר השתלבותו ביחידה להתמכרויות ואף לבחון מענים טיפוליים נוספים עבורו.

7. נוכח האמור ובהסכמת הצדדים, דחיתי את הדיון בעניינו של הנאשם כפי בקשת שירות המבחן על מנת שיוגש תסקיר משלים, וזה אכן הונח בפניי ביום 25.10.2022 (להלן: "**התסקיר המשלים**"). בתסקיר המשלים, דיווח שירות המבחן כי הנאשם המשיך בהליך הטיפול במסגרת היחידה להתמכרויות וכי במהלכו הוא הביע מוטיבציה גבוהה והגיע לכלל המפגשים ולבדיקות השתן בשירות המבחן. כן תואר כי הנאשם הביע חרטה על מעשיו וכי הוא מצליח להתחבר למצבי סיכון בחייו אשר חושפים אותו לשימוש בחומרים ממכרים. מן הצד האחר, תוארה התרשמות מקשיי תקשורת רגשיים.

בוועדת אבחון שנערכה בעניינו במסגרת היחידה, עלה כי הנאשם ימשיך לקבל מענה פרטני במסגרת היחידה וכי הוא ישתלב בקבוצה טיפולית וימשיך למסור בדיקות שתן במסגרת שירות המבחן. שירות המבחן ציין, כי הליך הטיפול עבור הנאשם הוא משמעותי והוא הביע את רצונו להמשיך בו לטווח ארוך על מנת לעבוד על היכולת לשתף ולהיפתח יותר מבחינה רגשית. הנאשם ביטא קושי להתמודד עם תנאי מעצר הבית, אך חש הקלה לאור האישור לצאת לעבודה. שירות המבחן ציין, כי במהלך כל התקופה לא נפתחו כנגדו תיקים חדשים.

8. בתסקיר המשלים ציין שירות המבחן, כי להתרשמותו מבטא הנאשם מוטיבציה גבוהה להמשיך בהליך השיקום וניכר כי הוא מצליח להציב מטרות טיפוליות להמשך ההליך הטיפולי. אי לכך, המליץ שירות המבחן כי יוטל על הנאשם צו מבחן בהיקף של 12 חודשים. במהלך תקופת המבחן, ימשיך שירות המבחן לפקח אחר השתלבותו בהליך הטיפול במסגרת היחידה.

לצד זאת ולאור חומרת העבירות מושא ענייננו, המליץ שירות המבחן על הטלת ענישה מרתיעה בדמות עבודות שירות, ענישה אשר יש בה להערכתו כדי לסייע בהפנמת גבולות חיצוניים עבור הנאשם, תוך פיתוח משמעת אישית ביחס לחוקי החברה ושמירתם, לצד מאסר מותנה וקנס.

חוות דעת הממונה על עבודות שירות

9. בהמשך לאמור בתסקיר המשלים ולאחר ששמעתי את התייחסות הצדדים לאמור בו, ועל מנת שתונח לפניי תמונה שלמה ומלאה, מצאתי להורות על הגשת חוות דעתו של הממונה על עבודות שירות, בלא שהדבר יהווה קביעת עמדה באשר לענישה אשר תוטל בסופו של דבר על הנאשם.

בחוות דעתו מיום 11.1.2023, מצא הממונה על עבודות שירות את הנאשם מתאים ומסכים לביצוע עבודות שירות, והמליץ על הצבתו בבית גבריאל בחיפה.

10. בדיון שהתקיים לפניי בעניין טיעוני הצדדים לעונש, המאשימה הגישה טיעון בכתב, גיליון הרשעות קודמות של הנאשם, הכרעת דין וגזר דין בגינם הושת עליו מאסר מותנה, ופסק דין אליו הפנתה המאשימה בטיעוניה הכתובים. הסגור הגיש מצדו אסופת פסקי דין אליהם התייחס בטיעונו.

11. בטיעוניה, עמדה המאשימה על חומרתן הרבה של העבירות בהן הורשע הנאשם; על הנזק לפרט ולחברה בכללותה כתוצאה משימוש בסמים, וכן על הנזק הגדל ככל שתופעת השימוש בסמים מתרחבת בקרב בני נוער. נטען, כי תופעת גידול קנאביס בדירות צוברת תאוצה בשנים האחרונות וכי מדובר במיזמים עברייניים עסקיים, אשר מצד אחד דורשים השקעה כלכלית בלתי מבוטלת ומן הצד האחר, סומנים בחובם הבטחה לתשואה כספית משמעותית. נוכח היקף התופעה, על בית המשפט לשדר מסר ברור וחד משמעי, כי הכדאיות הכלכלית הלכאורית של מיזמים מסוג זה, סופה להסתיים בבית המאסר. המאשימה הפנתה לפסיקת בית המשפט העליון בדבר הרצון למגר את התופעה, תוך השתת עונשים חמורים והתחשבות בשיקולי הרתעה. המשיכה המאשימה וטענה, כי בענייננו הערכים המוגנים אשר נפגעו הם "שלומו ובריאותו של ציבור המשתמשים בסמים ושלומו ובריאותו של כלל הציבור אשר ניזוק כתוצאה מתופעות נלוות לשימוש בסמים כגון עבירות רכוש, עבירות אלימות ועוד".

בבחינת הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, נטען כי מעשי הנאשם מלמדים על תכנון רב ובקפידה; העבירות בוצעו על ידי הנאשם "לבדו ובאופן עצמאי"; מדובר בכמות רבה של סמים, ואילו הסם היה מופץ היה נגרם נזק רב. עוד נטען, כי העבירות בוצעו על ידי הנאשם מחמת הרווח הכלכלי הטמון במכירת סמים, וכי הנאשם הבין את חומרת המעשים ויכול היה להימנע מביצועם. המאשימה הפנתה לשורה של פסקי דין על מנת ללמד על מדיניות הענישה הנוהגת, ועתרה לקבוע מתחם עונש הנע בין 36 עד 60 חודשי מאסר בפועל.

12. אשר לנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה, טענה המאשימה (בטיעוניה בכתב) כי הנאשם הינו "ללא עבר פלילי"! מדובר בנאשם צעיר, מופנם, אשר הביע חרטה על מעשיו והצליח להתחבר למצבי הסיכון החושפים אותו לשימוש בסם וביצוע עבירות. עם זאת, בכל הנוגע לתסקירי שירות המבחן, ציינה המאשימה כי המלצות שירות המבחן אינן מהוות מענה עונשי הולם לעבירות בהן הורשע הנאשם, ולפיכך ביקשה לדחות אותן. היא הוסיפה (בטיעוניה בעל פה), כי להבדיל מבית המשפט, תפקידו של שירות המבחן הוא "להתמקד בנאשם, לטפל בו ולהעביר תסקיר שייתן תמונה בדבר נסיבות חייו". לעומת זאת, "תפקידו של בית המשפט הוא להתייחס גם לאינטרס הציבורי, להרתעה האינדיבידואלית, להרתעה כללית". לדידה, "אי הטלת מאסר בפועל בתיק הזה עלולה להעביר מסר שגוי לציבור לפיו בית המשפט מקלה (כך במקור) קלות בעבירות סמים, וגם הנאשם שניתנה לו הזדמנות בעבר, הוא הורשע בעבירות סמים, הוטל עליו מאסר על תנאי והוא הוכיח לנו שהוא לא נרתע".

עוד בטיעוניה לפניי בעל פה, שבתחילתן הגישה המאשימה כאמור את גיליון ההרשעות הקודמות של הנאשם, לרבות המאסר המותנה שהושת עליו, ביקשה היא להפעיל את המאסר המותנה במצטבר.

לעניין העונש בתוך מתחם העונש ההולם, עתרה המאשימה לגזור על הנאשם עונש ברף התחתון של המתחם, לצד מאסר מותנה וקנס משמעותי. עוד עתרה המאשימה, "להכריז על הנאשם כסוחר סמים כפי שצוין בכתב האישום".

13. בתחילת טיעוניו, הלין הסנגור על כך, כי נציגת המאשימה טענה לעונש, בתיק שנדחה לא פעם אחת מטעמים מוצדקים, "טוענת לעונש מבלי להכיר את התיק על בריו, זה בלשון עדינה. ראשית, טוענים למשקל שכלל לא מופיע בכתב האישום המתוקן, וטוענים בלהיטות יתר על מתחם ענישה גם בכתוב וגם בעל פה, כאשר הכמות בכתב האישום המתוקן היא בדיוק חצי ממה שנטען בכתב האישום המקורי. כאילו לא די בכך, טוענת המאשימה על נזק רב בין היתר לחברת החשמל בכך שנטלו חשמל, בעוד כתב האישום המתוקן העבירה הזו נמחקה".

הסנגור תהה, "מה הנאשם הזה צריך לשמוע פה בדיוק היום? הדבר היחידי שהוא יכול לשמוע זה שהמדינה מבקשת מאסר בפועל בכל תיק. עם כל הכבוד, לא יעלה על הדעת שהמדינה תגיש טיעונים כתובים שאין להם קשר לתיק עצמו והיה להם די והותר זמן מאז הדיון האחרון ועד היום לבדוק את הדברים, במיוחד כאשר כמה פרקליטים בדקו את התיק".

14. זאת ועוד, לפי הסנגור, "ראוי הוא שאומרים שיש לאדם עבר פלילי על עבירת סמים שלא יזרקו את זה כמשפט לחלל האוויר, בית המשפט, מותב נכבד זה נחשף בדיון האחרון לאותו כתב אישום שהיה תלוי כנגדו, ונרשם בפרוטוקול שמדובר בהרשעה בשלושה תיקים שונים שעניינם החזקת סמים לשימוש עצמי. לשיטתנו ראוי לדייק ולא סתם להגיד יש לו הרשעות בסמים, כי הפער בין שימוש לצרכים עצמיים לבין החזקה שלא לשימוש עצמי ידוע היטב לבית המשפט. גם האמירה 'כמובן במצטבר', כמובן עדיין נתון בנסיבות לשיקול דעת בית המשפט והאמירה הזו היא נקשרת לכמות, היא נקשרת לנסיבות ולטיעון שקדם קודם הבנת הטעויות שנעשו על ידי הפרקליטות".

15. לגופו של עניין, הפנה הסנגור להסדר הטיעון ופרטיו ולתיקונים שבוצעו בכתב האישום, כשלדידו, מדובר בתיקונים שהם "מהותיים, הם נוגעים הן לעובדות, הן לכמות והן לסעיפי האישום". הסנגור טען, "כפי שקבע כב' השופט סילמן (מי שדן בעניין מעצרו של הנאשם - א.ס.) הכמות המיוחסת הינה על פסע סמכות בית משפט שלום, תיקים מהסוג הזה מהכמות הזו מוגשים גם לבית משפט שלום ולא בכדי. 59 קילו מוגש לשלום".

הסנגור הדגיש את העובדה כי "הנאשם הוא היחידי שנותן את הדין למקרה. לא בכדי בכתב האישום המתוקן צוין כי בעניין הזה מעורבים אחרים. אף אחד מהם לא נתן את הדין על כך. לא זאת אף זו, הנאשם כשהוא ידע שהגיעה המשטרה לדירה, על פי דוחות הפעולה, הגיע לדירה ופתח את הדלת לשוטרים. הנאשם הודה מיד בחקירתו במשטרה על חלקו ולקח אחריות. לא בכדי בית המשפט התחשב בנסיבות והתחשב בתנאי שחרורו במעצר". עוד הפנה תשומת הלב "לסוג הסם, נקבע כי מדובר בסם קל, הכמות אינה מופלגת בחומרתה, אין טענה לסחר, יש כאן הבעת חרטה מלאה. כתב האישום טומן בתוכו 50 עדי תביעה. מדובר בחיסכון אדיר בזמן שיפוטי יקר".

הסנגור שב והפנה לטעויות בטיעון הכתוב של המאשימה, בין היתר, בכך שנטען כי הנאשם נטל חשמל וכי הוא ביצע את העבירה בעצמו, ולא היא. אין גם זכר לטענה שהוא ניסה להפיץ סמים.

16. לעניין המתחם צוין, כי המתחם שנטען מלכתחילה על ידי המאשימה "בכלל לא נוגע לענייננו, המתחם שנטען בבקשה מבוסס על עובדות שאינן קיימות בתיק. הוא שגוי. אם במחצית הכמות של הסם ואם בנתונים האחרים ...".

אשר לפסיקה אליה הפנתה המאשימה, נטען כי "המאשימה מפנה לתקדימים מהם היא מבקשת לגזור גזרה שווה, ואולם באף אחד מהם אין המלצה לשיקום וטיפול. לא זאת אף זאת, היא מפנה לתקדימים שבהם אנשים עם עבר מכביד אשר ריצו מאסרים, גבו חשמל, ושם גם המשקלים רובם ככולם גדולים יותר".

17. הסנגור טען, כי "בהתאם להסדר, הנאשם הופנה לשירות המבחן. זהו חלק מההסדר. זה לא היה נתון לשיקול דעת ... להסכמה זו יש משקל, בית המשפט היה סנגור, בית המשפט יודע מה מאחורי האמירה הזו. הוגשו בתיק הזה 2 תסקירים ששניהם מקצועיים, מעמיקים, לא ניתן להטיל דופי בהם. קטן כגדול. כעולה מהתסקירים מדובר בעברייני שמשוקם. הנאשם טופל באופן מקיף, הן ביחידה להתמכרויות, לאחר וועדת אבחון, כל בדיקות השתן שלו נקיות, לא נפתחו נגדו תיקים נוספים, שירות המבחן בקליפת האגוז מתרשם כי מדובר בנאשם מופנם, בר טיפול, ועם מוטיבציה גבוהה לתיקון".

הסנגור הפנה לתאונת הדרכים הקטלנית בה היה מעורב הנאשם, וטען כי "מאז חייו השתנו ב-180 מעלות. כפי שהוא אמר לי לא אחת ולא שתיים, חייו אינם אותם חיים. הוא הולך לישון עם התמונה הזו וקם בבוקר עם התמונה הזו של התאונה. זה גם היה המדרון החלקלק שבו נמצא". לפי הסנגור, "עברו הפלילי לא מכביד כלל ועיקר. ההפך, מדובר בפסק דין שניתן על ידי כב' השופט[ת] קנטור בת"פ 36473-02-19, כאמור בעמ' 10, צוין שדובר באדם ללא עבר פלילי שצירף את כל תיקיו, אפנה לשורה 16. תיקון נעשה הוא הורשע בסופו של יום בהחזקת סמים לצריכה עצמית. לכן לבוא ולומר שמדובר כאן באיזה עברייני, המרחק הוא גדול. אלה תיקים שיום אנחנו ספק אם מוגשים כתבי אישום בכמויות הללו, וכאשר מחליטים זה עובר להסדר מותנה, שלא לדבר על השינוי החקיקתי לעניין קנסות. חרף כל הקשיים האובייקטיביים, הנאשם צלח הליך טיפולי, קבוצתי ופרטני, בהצלחה מרובה, הוא מתמיד במקום העבודה כפי שהתיר לו כב' השופט סילמן. בהתאם להחלטת בית המשפט הנאשם הופנה לממונה על עבודות שירות, גם שם הממונה התרשם ממי שמתאים לבצע עבודות שירות".

18. הסנגור הפנה לפסיקה ענפה ומגוונת, ממנה ביקש להסיק לענייננו וטען, כי אין לו בכלל ספק, "שעל פי תיקון 113 ... הרי שהאינטרס הציבורי הוא לא לגרום למשלם המיסים לשלם עבור יום מאסר של הנאשם".

לעניין ההכרזה על הנאשם כסוחר סמים, טען הסנגור, כי "בכתב האישום אין כל טענה שהנאשם עשה ניסיון להפיץ את הסם כפי שנטען בטיעון בכתב. זו טעות. אין לזה זכר בכתב האישום. יתרה לכך הכמות היא לא כזו שמחייבת הכרזה. בנוסף מדובר בנאשם שנסיבות האישיות שלו הן קשות מאוד, מיוחדות מאוד".

הסנגור ציין, כי הנאשם "היה במעצר 4 חודשים של ממש. הנאשם היה תקופה נכבדה משמעותית במעצר של ממש וידוע שהתנאים במעצר קשים מתנאי מאסר. הוא שוחרר באזיק אלקטרוני ורק בחלוף זמן ניכר בית המשפט התיר לו לצאת לעבוד אחרי שבית המשפט התרשם מהליך השיקומי כביר של הנאשם". לפי הסנגור, "האינטרס הציבורי מחייב ומצדיק את אימוצה של חוות הדעת מטעם שירות המבחן ללא כחל וסרק. בייחוד כאשר המדינה מלכתחילה הסכימה במסגרת הסדר הטיעון להפנות את הנאשם לשירות המבחן, לא שמעתי טענה היום על המקצועיות של שירות המבחן או על היעדר יכולת ומשקל. הדבר היחיד ששמעתי שבעצם שירות המבחן הוא רק גורם ממליץ, ושהעונש שממליצים עליו הוא לא משרת את הטיעונים של המאשימה". לדידו, המאשימה "לא התייחסה לעיקר, לנסיבות, לוועדות שהוא עבר, לחוות הדעת מהמרכז להתמכרויות, להמלצות של יחידת ההתמכרויות, לבדיקות השתן, להליך שהוא למעלה משנה, לזה שהיא הסכימה שהוא ייצא לעבוד, שלא נפתחו נגדו תיקים נוספים, שהוא לא מסוכן לאיש...".

בסופו של יום, עתר הסנגור כאמור לקבל את המלצת שירות המבחן וכי בית המשפט ייתן "בכורה להליך השיקומי המפואר שעובר ועבר הנאשם", שכן "שליחתו ליום מאסר תגדע את ההליך השיקומי, תהרוס את כל אשר נעשה", תחזיר מחדש את הטראומות מעברו, "תחשוף אותו לסמים בבית הסוהר, ותפגע אנושות באינטרס הציבורי".

דבר הנאשם

19. לקראת חתימת הדיון, אמר הנאשם את דברו, באלו המילים: "אני עובר תהליך אצל קצינת המבחן בשיקום ביחידה הוא ממש עוזר לי, הייתי רוצה להמשיך בתהליך הזה, עברתי תאונה קטלנית שאף אחד לא טיפל בי אחרי התאונה, אף אחד לא דאג לי, התעלמו פתחו הליך פלילי, ואף אחד לא אמר כלום ושאל איך אני בכל המצב הזה. עכשיו התחילו לטפל בי ולעזור לי".

דיון והכרעה

20. העיקרון המנחה בגזירת הדין הוא קיומו של יחס הולם בין חומרת העבירה בנסיבותיה ומידת אשמו של הנאשם העומד לדין, לבין סוג העונש שיוטל עליו ומידתו.

בעת קביעת מתחם עונש הולם למעשה עבירה שביצע נאשם, על בית המשפט להתחשב בערך החברתי שנפגע מביצוע העבירה, במידת הפגיעה בו, במדיניות הענישה הנהוגה ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה.

משנקבע מתחם העונש ההולם, על בית המשפט לאתר את העונש המתאים לנאשם בגבולות המתחם שנקבע, תוך התייחסות לנסיבות אשר אינן קשורות בביצוע העבירה. בית המשפט יכול לחרוג ממתחם

העונש, הן לקולא - משיקולי שיקום, והן לחומרה - משיקולי הגנה על שלום הציבור.

מתחם העונש ההולם

21. הנאשם שלפניי הודה בביצוע מספר עבירות. העבירות שלובות זו בזו. האחת נועדה לאפשר ולשרת את ביצוע האחרת. העבירות מקיימות ביניהן קשר הדוק, והן כולן חלק ממסכת עבריינית אחת. על כן, מדובר ב"אירוע אחד", המצדיק קביעת מתחם עונש אחד ויחיד. דומה כי בעניין זה אין מחלוקת בין הצדדים, שכן אף הסוגיה לא עמדה בליבת טיעוניהם.

22. בעת קביעת מתחם העונש ההולם, יש לעמוד תחילה על הערכים החברתיים המוגנים אשר נפגעו מהעבירות שביצע הנאשם, וכן על מידת הפגיעה בערכים אלו.

בעת ביצוע עבירות סמים, הערך החברתי שנפגע הוא בעיקר הגנה על הציבור מפני הנזקים הישירים והעקיפים הגלומים בשימוש בסמים. השימוש בסם פוגע בראש ובראשונה בבריאות הציבור. אולם, בכך לא מתמצה הנזק, שכן ההתמכרות אל הסם גוררת אחריה לא פעם עבירות נלוות וחמורות, בין אם לצורך השגת הסם ובין אם תחת השפעת הסם. סוג הסם וכמותו גם בהם יש כדי להשפיע, השפעה לא מבוטלת, על מידת הפגיעה בערך החברתי. בענייננו, מדובר בסם מסוכן מסוג קנבוס, הנחשב "קל" באופן יחסי בהשוואה לסמים מסוכנים אחרים. בצד זאת, בכמותו הלא מבוטלת של הסם - 60 ק"ג לערך, יש כדי להעצים את הפגיעה בערך המוגן. זאת ועוד, הסמים נתפסו בעודם ברשותו של הנאשם. משכך, הנזק אשר ארע בפועל אינו מן הגבוהים. אולם, פוטנציאל הנזק גבוה, לו הסמים היו יוצאים את גבולות הדירה ומופצים בקרב הציבור הרחב.

23. בית המשפט העליון עמד לא פעם על חומרתן הרבה של עבירות הסמים, וכן על הצורך בהשתת ענישה מחמירה ומשמעותית שתהווה הרתעה מפני ביצוע עבירות כגון דא. ראו על כך ע"פ 126/22 **מדינת ישראל נ' פלוני** (27.4.2022) (להלן: "**עניין פלוני**"):

"11. הלכה מושרשת היא שבעבירות של ייצור והפקת סם מסוכן בכמות משמעותית, על הענישה להיות מחמירה ומרתיעה (ע"פ 2596/18 **זנזורי נ' מדינת ישראל**, פס' 8 (12.8.2018)). עבירות כאלו מעוררות 'צורך בהטלת ענישה ממשית אשר תרתיע עבריינים פוטנציאליים מביצוען. זאת, בין היתר במטרה למגר את מעבדות הסמים הפועלות במדינה, המתפשטות כאש בשדה קוצים' (ע"פ 4387/20 **מדינת ישראל נ' דרור**, פס' 13 (8.2.2021)). כוחם של דברים אלו יפה גם ביחס לסם מסוג קנבוס, כבענייננו, שלגביו כבר נקבע כי 'סחר בסמים הוא סחר בסמים. ידע כל מי שמהרהר בדרכים לעשיית כסף קל, כי מדיניות הענישה לא השתנתה ובית המשפט רואה בחומרה עבירות של סחר והפצה של סמים מסוכנים, גם סמים 'קלים', תוך הטלת ענישה משמעותית ומרתיעה. צרכנים ומשתמשים - ראו הוזהרתם' (עניין **זנזורי**, פס' 8; ראו גם: ע"פ 6299/20 **חן נ'**

מדינת ישראל (4.2.2021).

12. באופן פרטני יותר, ביחס לעבירות של גידול וייצור סם נקבע כי יש לתת משקל משמעותי, בין היתר, להיקף הגידול וההחזקה של הסמים שלא לצריכה עצמית, בשים לב לכמות השתילים ולמשקל הסמים שכבר גדלו, כמו גם להיקף התכנון, הכלים והמשאבים שהושקעו בגידול...".

24. כאמור לעיל, בבוא בית המשפט לקבוע את מתחם העונש ההולם, עליו ליתן דעתו **למדיניות הענישה הנוהגת**. זו, כמצוין לעיל, הדגישה את הצורך בהשתת ענישה משמעותית ומרתיעה על מי אשר מבצע עבירות סמים, תוך שמנעד הענישה רחב. כפי שפורט במסגרת פרק טיעוני הצדדים לעונש, כל אחד מהם הפנה לפסיקה אשר יש בה לתמוך, לדידו, בעמדתו.

אסקור להלן פסיקה המבטאת את הענישה הנוהגת ממנה יש להקיש לעניינו, ואשר בין היתר על יסודה, ייקבע מתחם העונש ההולם במקרה דנן. סקירה זו תכלול גם חלק מהפסיקה אליה הפנו הצדדים בטיעוניהם;

ע"פ 3398/22 **גמליאל נ' מדינת ישראל** (17.7.2022) - המערער הורשע בביצוע עבירות של ייצור הכנה והפקה; החזקת סם מסוכן שלא לצריכה עצמית; החזקת כלים, וכן גניבת חשמל. בדירה ששכר המערער נמצאו 202 שתילים של סם מסוכן מסוג קנבוס, במשקל של כ-65 ק"ג נטו. בית המשפט המחוזי קבע מתחם הנע בין 22 ל-48 חודשי מאסר בפועל, והשית על המערער 22 חודשי מאסר בפועל, לצד עונשים נלווים. הערעור נדחה.

ע"פ 2139/22 **ארליך נ' מדינת ישראל** (14.7.2022) - המערער מס' 5 באותה פרשה הורשע בביצוע עבירות ייצור, הכנה והפקה, וכן גניבה בנסיבות מחמירות. יתר המערערים שם (מערערים מס' 1-4 ו-6) הורשעו בביצוע עבירה של סיוע לייצור, הכנה והפקה. המערער 5 גידל במעבדה 790 שתילי סם מסוכן מסוג קנבוס, והחזיק בכמות של כ-82.5 ק"ג נטו עלי קנביס מיובש. בעניינו של המערער 5 קבע בית המשפט המחוזי מתחם הנע בין 24 ל-48 חודשי מאסר בפועל, ובעניין יתר המערערים נקבע מתחם הנע בין 10 ל-20 חודשי מאסר בפועל. בית המשפט המחוזי השית על המערער 5 עונש של 24 חודשי מאסר בפועל, לצד עונשים נלווים, ועל יתר המערערים הושתו עונשי מאסר בפועל שונים הנעים בין 10 ל-16 חודשים, לצד עונשים נלווים. הערעור בעניינם של המערערים 2, ו-4-6 נדחה. בכל הנוגע למערערים 1 ו-3, הורה בית המשפט העליון בפסק דין משלים מיום 8.8.2022, כי הם ירצו עונש מאסר של 9 חודשים במסגרת עבודות שירות (חלף 14 ו-10 חודשי מאסר בפועל שהוטלו עליהם, בהתאמה, על ידי בית המשפט המחוזי).

עניין פלוני - המשיב הורשע בביצוע העבירות הבאות: ייצור, הכנה והפקה של סם מסוכן; החזקת סם מסוכן שלא לצריכה עצמית; החזקת כלים, וכן גניבת חשמל. בדירה ששכר המשיב נמצאו 286 שתילים של סם מסוכן מסוג קנבוס, במשקל 63.23 ק"ג נטו. בית המשפט המחוזי קבע מתחם הנע בין 18 ל-48 חודשי מאסר בפועל, ומשיקולי שיקום חרג הוא מהמתחם והשית על המשיב 9 חודשי מאסר

בפועל לריצוי בדרך של עבודות שירות, לצד עונשים נלווים. הערעור התקבל באופן חלקי, כך שעונש המאסר בפועל הועמד על 18 חודשים. בפסק דינו ציין בית המשפט העליון, בין היתר, כי לא עולות מן התסקיר העדכני קיומן של אנדיקציות ממשיות לשינוי עמוק ומובהק בדרך חשיבת המשיב ובהתנהגותו, אשר יבססו ברמה המספקת הצדקה להעדיף את הפן השיקומי על פני ענישה הולמת (ראו פסקה 17).

ע"פ 6162/21 **אזיזוב נ' מדינת ישראל** (9.3.2022) (ופסק דין משלים מיום 10.4.2022) - פסק דין אליו הפנתה המאשימה (ההפנייה הייתה לגזר הדין במחוזי). המערער הורשע בביצוע עבירות של ייצור, הכנה והפקה; החזקת סם מסוכן שלא לצריכה עצמית, וכן נטילת חשמל, מים או גז. דובר בהקמת מעבדת סמים בבית שהמערער שכר לצורך זה, שם גידל כ- 255 שתילים של סם מסוכן מסוג קנבוס, במשקל של 70 ק"ג. בית המשפט המחוזי השית על המערער מאסר בפועל לתקופה של 28 חודשים, לצד עונשים נלווים. יוער כי מתחם העונש שנקבע נע בין 25 ל- 50 חודשי מאסר בפועל. בית המשפט העליון קיבל את הערעור הנוגע לרכיב המאסר בפועל, תוך שצוין כי במצב הדברים הרגיל העונש שהושת על המערער אינו מצדיק התערבותה של ערכאת הערעור. עם זאת, באותו מקרה, "חברו נסיבות חריגות במיוחד", בגינן התערב בית המשפט העליון בעונש. חלף העונש של מאסר בפועל, הושת על המערער עונש של 9 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות. עוד הוטל על המערער צו מבחן למשך שנה.

ע"פ 3378/21 **אליהו נ' מדינת ישראל** (5.7.2021) (ופסק דין משלים מיום 10.8.2021) - פסק דין אליו הפנה הנאשם. המערער הורשע בביצוע עבירות של ייצור, הכנה והפקת סם מסוכן, וכן נטילת חשמל במרמה. בבית ששכר המערער נתפס סם מסוג קנאביס בתפוזרת ומספר רב של שתילים במשקל 54 ק"ג נטו. בית המשפט המחוזי קבע מתחם הנע בין 14 ל-36 חודשי מאסר, ולבסוף תוך חריגה מסוימת מהמתחם, השית על המערער עונש של 10 חודשי מאסר בפועל, לצד עונשים נלווים.

בנסיבות הייחודיות, התהליך השיקומי ועמדת המדינה (לאחר שזו שמעה את הערות בית המשפט), קיבל בית המשפט העליון את הערעור, כך שהמערער ירצה 9 חודשי מאסר בעבודות שירות אשר ילוו בצו מבחן למשך 18 חודשים.

ע"פ 871/20 **אברגיל נ' מדינת ישראל** (30.3.2020) - המערער הורשע בביצוע עבירות של ייצור, הכנה והפקה של סם מסוכן, וכן בהחזקת סם מסוכן שלא לצריכה עצמית. המערער הקים והפעיל מעבדה לגידול סם מסוכן מסוג קנבוס, בה נתפסו מאות שתילים אשר הגיעו למשקל 80 ק"ג. יוער כי בהסדר הטיעון הוסכם שהמאשימה תעתור לעונש ראוי של 27 חודשי מאסר, וכי ההגנה תטען באופן חופשי. בית המשפט המחוזי קבע מתחם עונש הולם הנע בין 22 ל- 46 חודשי מאסר בפועל, והשית על המערער 26 חודשי מאסר בפועל, לצד עונשים נלווים. הערעור נדחה.

ע"פ 8224/17 **פרץ נ' מדינת ישראל** (21.6.2018) - המערער הורשע בביצוע עבירות של ייצור, הכנה והפקה של סם מסוכן, החזקת סם מסוכן שלא לצריכה עצמית, וכן החזקת סם מסוכן לצריכה עצמית. דובר בגידול קנבוס במשקל של כ- 170 ק"ג. בית המשפט המחוזי קבע מתחם עונש הולם הנע בין 30 ל- 48 חודשי מאסר בפועל, והשית על המערער 36 חודשי מאסר בפועל, לצד עונשים נלווים. הערעור נדחה לאחר

שבעקבות הערות בית המשפט העליון, המערער חזר בו מערעורו.

ע"פ 5807/17 **דרחי נ' מדינת ישראל** (18.6.2018) - המערער הורשע בביצוע עבירות של גידול סם מסוכן והחזקת סם מסוכן שלא לצריכה עצמית. במעבדה שהוקמה במספר חדרים בדירה לגידול סם מסוכן מסוג קנבוס, נתפס סם במשקל של 76.85 ק"ג נטו. נקבע מתחם הנע בין 24 ל- 48 חודשי מאסר בפועל, ונגזרו על המערער 30 חודשי מאסר בפועל, לצד עונשים נלווים. המערער הנוסף הורשע בסיוע לגידול סם מסוכן; בסיוע להחזקת סם מסוכן שלא לצריכה עצמית, וכן בנהיגה בשכרות. נקבע בגין עבירות הסמים מתחם שנע בין 12 ל- 24 חודשי מאסר בפועל, ונגזרו עליו 15 חודשי מאסר בפועל, לצד עונשים נלווים. הערעורים נדחו.

ע"פ 8988/16 **בן סימון נ' מדינת ישראל** (8.3.2017) - פסק דין אליו הפנתה המאשימה. המערער הורשע בביצוע עבירות של ייצור, הכנה והפקת סם מסוכן, סחר והספקת סם מסוכן, וכן נטילת חשמל במרמה, בכך שהקים בביתו מעבדה לגידול סם מסוכן מסוג קנבוס בכמות של כ- 87 ק"ג וכן באספקה של כמות קטנה יותר לאחר. נקבע מתחם הנע בין 28 ל- 48 חודשי מאסר בפועל, והמערער נדון ל- 36 חודשי מאסר בפועל ועונשים נלווים. הערעור נדחה.

ת"פ (מחוזי חיפה) 5950-09-21 **מדינת ישראל נ' אוחיין** (3.5.2022) - פסק דין אליו הפנה הסנגור. הנאשם מס' 1 באותה פרשה הורשע בביצוע העבירות הבאות: ייצור, הכנה והפקה; החזקת סם מסוכן שלא לצריכה עצמית; החזקת כלים, וכן נטילת חשמל. הנאשמים מס' 2 ו-4 הורשעו בסיוע לשלש העבירות הראשונות המנויות לעיל. הנאשם מס' 3 הורשע בעבירת סיוע להחזקת סם מסוכן שלא לצריכה עצמית. דובר ב-452 שתילים של סם מסוכן מסוג קנבוס במשקל של 181.72 ק"ג נטו. בגזר הדין של הח"מ נקבעו מתחמי הענישה הבאים: ביחס לנאשם 1 - מתחם הנע בין 24 ל-48 חודשי מאסר בפועל; ביחס לנאשמים 2 ו-4 - מתחם הנע בין 8 ל-20 חודשי מאסר בפועל, וביחס לנאשם 3 - מתחם הנע בין 6 חודשי מאסר שניתן להורות על ריצויים במקרים המתאימים בעבודות שירות לבין 15 חודשי מאסר בפועל. לבסוף, הושת על נאשם 1 עונש של 25 חודשי מאסר בפועל, לצד עונשים נלווים. על נאשמים 2 ו-4 הושת עונש של 12 חודשי מאסר בפועל, לצד עונשים נלווים. על נאשם 3, תוך סטייה ממתחם העונש משיקולי שיקום, הושת של"צ בהיקף של 250 שעות, לצד ענישה נלווית.

בכל הנוגע לנאשם מס' 5 באותה פרשה, גזר דינו ניתן בנפרד, ביום 29.9.2022. נאשם 5 הורשע באותן העבירות בהן הורשעו נאשמים 2 ו-4. נקבע לגביו אותו מתחם עונש הולם, ומטעמי שיקום, תוך סטייה ממתחם העונש, הושת עליו עונש של 180 שעות של"צ, צו מבחן למשך שנה, וכן עונשים נלווים.

ת"פ (מחוזי חיפה) 27735-02-21 **מדינת ישראל נ' אבו שחאדה** (6.1.2022) - הנאשם הורשע בביצוע עבירות של ייצור, הכנה והפקה; החזקת סם מסוכן שלא לצריכה עצמית; כלים, וכן גניבת חשמל. הנאשם גידל בבית 710 שתילים של סם מסוכן מסוג קנבוס, והחזיק בסם מסוכן מסוג קנבוס, במשקל העולה על 100 ק"ג נטו. נקבע מתחם הנע בין 24 ל- 48 חודשי מאסר בפועל, ועל הנאשם הושת עונש של 32 חודשי מאסר בפועל, לצד עונשים נלווים.

ת"פ (מחוזי חיפה) 38587-04-20 **מדינת ישראל נ' דרמון** (10.3.2021) - הנאשם הורשע בביצוע עבירות של ייצור, הכנה והפקה של סם מסוכן, החזקת סם מסוכן שלא לצריכה עצמית, החזקת כלים לגידול סם, וכן נטילת חשמל. במבנה תעשייתי ששכר הנאשם נתפסו שתילים של צמח הקנאביס במשקל כולל העולה על 302 ק"ג. נקבע מתחם הנע בין 24 ל- 48 חודשי מאסר בפועל, ועל הנאשם נגזרו 24 חודשי מאסר בפועל, לצד עונשים נלווים.

משתמה סקירת הפסיקה, נעמוד על הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה דכאן.

25. בכל הנוגע ל**נסיבות הקשורות בביצוע העבירה**, יש ליתן את הדעת לכך שהנאשם שכר דירה לשם גידול הסמים, וכי יחד עם האחרים צייד את הדירה בציוד רב לצורך זה. יתרה מכך, לאחר קבלת החזקה בדירה, חוברה היא בידיעת הנאשם בחיבור ישיר ללא מונה, למתקני חברת החשמל, באופן בו נעקף החיבור התקני ובכך נגרמה הטיית חשמל במרמה אל הדירה ונעשה שימוש וצריכה של חשמל בשווי של עשרות אלפי שקלים. לא זו אף זו, כתוצאה מחיבור החשמל כאמור, פרצה בדירה שריפה ובכך גרם הנאשם, בצוותא עם האחרים, לשריפה ברשלנות בדבר לא לו.

שרשרת הפעולות לעיל מלמדת על תכנון שעמד בבסיס גידול הסמים. כתב האישום מתייחס אמנם לנאשם לבדו, אך כפי שעולה לכל אורכו, הפעולות שביצע הנאשם התבצעו יחד עם האחרים, הן ציוד הדירה והכלים השונים, הן גידול הסם והחזקתו שלא לשימוש עצמי, והן גרימת השריפה. כתב האישום אינו כולל אמנם אזכור כי הסמים יצאו את גבולות הדירה והגיעו אל משתמשי הקצה. ואולם, ברי כי לגידול בהיקף כאמור, פוטנציאל רב לגרימת נזק לבריאות הציבור, וכן לביצוע עבירות נלוות.

26. על רקע נסיבות ביצוע העבירות, הערכים החברתיים אשר נפגעו מביצוען ומידת הפגיעה בערכים אלו אשר אינה מבוטלת, כמו גם מדיניות הענישה הנוהגת, מצאתי לקבוע כי מתחם העונש ההולם **נע בין 19 חודשי מאסר בפועל לבין 43 חודשי מאסר בפועל**, לצד עונשים נלווים.

משנקבע מתחם העונש ההולם, נעבור לבחון את העונש הראוי והמתאים כי ייגזר על הנאשם. האם יהא זה עונש המצוי בתוככי המתחם, או שמא יש מקום לחרוג מן המתחם משיקולי שיקום.

העונש המתאים לנאשם

27. בהינתן נסיבותיו של הנאשם אשר אינן קשורות בביצוע העבירות, ממילא יש למקם את עונש מאסרו בתחתית המתחם דלעיל. ואולם, בכך לא סגי. הנאשם מצוי בעיצומו של הליך שיקומי. הוא עבר כברת דרך, ודומני כי קיים סיכוי של ממש שהוא ישתקם. שיקום זה מפחית מן הסיכון הקיים לביצוע עבירות דומות על ידי הנאשם בעתיד. בכגון דא, שיקולי השיקום בענייננו מצדיקים סטייה מן המתחם.

לעניין מידת הסטייה; שירות המבחן המליץ על העמדתו של הנאשם במבחן, לצד מאסר שירוצה בעבודות שירות. אין חולק, כי מתקיים פער לא קטן בין הרף התחתון של מתחם העונש ההולם שנקבע, לבין התקופה המקסימלית של עונש המאסר אשר ניתן לריצוי בעבודות שירות. עם זאת, החלטתי לאמץ את המלצת שירות המבחן, על מנת ליתן לנאשם את האפשרות למצות ולהשלים את ההליך השיקומי בו הוא מצוי. להלן אסביר.

28. תחילה, וכפי שצוין לעיל, הנסיבות אשר אינן קשורות בביצוע העבירות (ולהוציא את ההליך השיקומי) יש בהן למקם את עונשו של הנאשם ברף התחתון של המתחם. בראש רשימה זו, ניצבת הודאתו של הנאשם בעובדות כתב האישום המתוקן, בשלבי המוקדמים של ניהול ההליך (בתחילת פרשת התביעה). הודאה זו, בעיתוי בו היא ניתנה, הביאה לחיסכון רב בזמן שיפוטי.

עוד נתתי דעתי לחרטה הכנה אשר הביע הנאשם לפניי. לא זו אף זו, יש להביא בחשבון גם את גילו הצעיר של הנאשם באופן יחסי בעת ביצוע העבירות (הנאשם יליד 12/93) ואת ההשפעה של ההליך גם על משפחתו של הנאשם אשר כפי העולה מדברי הנאשם לשירות המבחן, התגייסה לסייע לנאשם בפיקוח ובהירתמות להליכי מעצרו והשחרור ממעצר.

29. לא נעלמה מעיניי העובדה כי לנאשם רישום פלילי. אך אין להתעלם מכך שמרבית העבירות, למעט אחת, עניינן החזקת סמים לצריכה עצמית. כך, שמדובר בעבירות סמים במדרג הנמוך של חומרה. כך או כך, הנאשם הודה בעבירות אלה ואף צירף את התיקים אשר היו תלויים ועומדים נגדו, ונראה כי החומרה אותה מבקשת המאשימה לייחס להרשעות אלה, עולה על חומרתן היחסית המתחייבת ממכלול נסיבות העניין. מכל מקום, בנסיבות תיק זה ובמיוחד בנסיבותיו של הנאשם דנן, אין בעבר אשר תואר כדי לחסום את דרכו של בית המשפט מהעדפת האפיק השיקומי בו מצוי הנאשם, אפיק שיש בו כדי להטות את הכף אל עבר שיקומו של הנאשם וקבלת המלצת שירות המבחן במלואה.

30. ודוק, על פי דבר המחוקק בסעיף 40ד(א) לחוק, היה ומצא בית המשפט כי "הנאשם השתקם או כי יש סיכוי של ממש שישתקם", רשאי בית המשפט לחרוג ממתחם העונש ההולם שקבע. בפסיקת בית המשפט העליון לא נקבעה רשימה ממצה של שיקולים בנוגע לבחינת המונח "סיכוי של ממש לשיקום". בין יתר השיקולים נמנו אלו הבאים: המוטיבציה להשתקם, קיומו של הליך גמילה מהתמכרות, השתלבות בהליך טיפולי בהצלחה, שינוי מהותי בהתנהגות ובדרך החשיבה, וכן הבעת חרטה כנה בנוגע לביצוע המעשים והבעת אמפתיה כלפי נפגע העבירה (ע"פ 6637/17 קרנדל נ' מדינת ישראל, סעיף 24 לפסק דינה של כב' השופטת ד' ברק-ארז (18.4.2018)).

עוד, ובהמשך פסק הדין בעניין קרנדל נקבע, כי "עם זאת, ומבלי לקבוע מסמרות, ניתן לציין ששילוב בין שינוי מהותי בהתייחסות הרגשית לאירוע העבירה המתבטא בנטילת אחריות, כפרה והבעת אמפתיה לנפגעי העבירה לבין אינדיקציות אובייקטיביות לקיומו של תהליך שיקומי-טיפול מוצלח וחזרה לדרך הישר, עשוי להצביע על 'סיכוי של ממש לשיקום' כלשונו של 40ד(א)...". (פסקה 25. ההדגשות במקור).

דברים אלו יפים גם לענייננו. כך, שהגם שסטייה ממתחם העונש ההולם היא בבחינת יוצא מן הכלל (ראו על כך בהרחבה בפסק הדין בעניין **פלוני**, פסקה 16), דומני כי המקרה דכאן נופל בגדר החריג, בו קיימים שיקולי שיקום המצדיקים לעשות כן.

31. כפי שתואר בהרחבה לעיל, למן התחלת המעקב של שירות המבחן אחר הנאשם, הוא גילה מוטיבציה גדולה להצליח ולהתמיד בהליך השיקומי, הן ביחידה למניעת התמכרויות והן תחת כנפי שירות המבחן. הנאשם התמיד ושיתף פעולה תוך שהתייחסותו הרגשית למכלול נסיבותיו, אף היא מקבלת ביטוי, כשלצד כל זה ניצבות לקיחת האחריות והבעת חרטה אמיתית על אשר ביצע הנאשם.

32. שני התסקירים של שירות המבחן על אודות הנאשם, כוללים גם את דיווח היחידה לטיפול בהתמכרויות. על פי האמור, בוועדה שהתקיימה בעניינו של הנאשם ביום 17.8.2022 במסגרת היחידה, תואר כי הנאשם משקיע מאמצים מרובים על מנת להתרחק מפיתויים סביבתיים ומעוניין להמשיך בהליך הטיפול, כשמטרותיו להמשיך הטיפול הינן בחינת מקומם של חומרים ממכרים בחייו ופיתוח שיח רגשי אשר יסייע לו. מהחלטת הוועדה עלה, כי הנאשם ימשיך לקבל מענה פרטני במסגרת היחידה וכי הוא אמור להשתלב בקבוצה טיפולית ולמסור בדיקות שתן. שירות המבחן תיאר כי הליך הטיפול משמעותי עבור הנאשם וכי הוא מעוניין להמשיך בו לטווח ארוך. בטרם בא בהמלצה טיפולית ושיקומית, ציין שירות המבחן כי ניכר שהנאשם מצליח להציב מטרות טיפוליות להמשך ההליך הטיפולי ומכאן ההמלצה על צו מבחן. אדגיש, כי גם בפניי, אמר הנאשם, ברחל בתך הקטנה, כי התהליך אצל קצינת המבחן וביחידה "ממש עוזר לי, הייתי רוצה להמשיך בתהליך הזה ... עכשיו התחילו לטפל בי ולעזור לי".

33. הדברים אשר עלו מתסקירי שירות המבחן, לרבות קבלת האחריות על העבירות והבעת חרטה, עולים אפוא בקנה אחד גם עם הרושם שהותיר בי הנאשם, עת אמר את דבריו הנ"ל. בצד החרטה הכנה, שהביע הנאשם, הלה ציין כי הוא מעוניין להמשיך בתהליך הטיפולי וכי לאחר שבמשך זמן "התעלמו" מצרכיו, עכשיו התחילו לטפל בו ולעזור לו. התרשמתי כי הנאשם ביטא תעצומות נפש להתמיד בדרך הישר.

34. הנה כי כן, הנאשם מגלה מוטיבציה לטיפול ולשינוי אורחות חייו. בנוסף, הוא מצוי בטיפול במסגרת היחידה לטיפול בהתמכרויות ובמסגרת שירות המבחן, ומן הדיווח יש ללמוד כי הנאשם משתלב בטיפול זה בהצלחה, וגורמי הטיפול המליצו על המשך השתלבותו של הנאשם בטיפול. יוטעם, כי מאחר ומדובר בנאשם אשר צרך סמים, במיוחד לאחר מעורבותו בתאונה הקטלנית, קיומו של הליך טיפולי בהתמכרות מהווה אינדיקטור לשיקום כוללני באורחות חייו של הנאשם. כל אלו, בשילוב עם נטילת האחריות למעשיו והבעת החרטה, מצביעים על סיכוי של ממש לשיקום, עד כי ניתן לאמץ את המלצת שירות המבחן ולגזור עליו עונש מאסר מקסימלי לריצוי בעבודות שירות.

35. בל נשכח אף, כי הנאשם היה **עצור מאחורי סורג ובריח** משך כארבעה חודשים (מתאריך 16.7.2021 ועד 9.11.2021). בהמשך, ולמשך כחמישה חודשים, היה הנאשם **עצור בפיקוח**

אלקטרוני. לאחר מכן, הוסר האיזוק האלקטרוני ובהמשך הותר לו לצאת לעבודה. תקופות אלו לא ינוכו ולא יובאו בחשבון בעת גזירת העונש, פעם שיושת העונש המקסימאלי האפשרי לריצוי בעבודות שירות. גם לכך יש משמעות בבחינת הענישה הכוללת של הנאשם.

36. אשר לעתירה להכריז על הנאשם סוחר סמים, ולאחר שנתתי דעתי לטיעוני הצדדים, לעובדה כי לא הובהרו עד תום החלקים השונים ומידת המעורבות של האחרים, וזו של הנאשם ביחס אליהם, ובשים לב לכמות הסם ולהליך השיקומי המשמעותי שעבר הנאשם ואף התמדתו העתידית בכך, לא מצאתי להכריז על הנאשם כעל סוחר סמים. בצד זאת, ובהתאם לסעיף 36א(א)(1) לפקודה, אני מורה על חילוט הכלים אשר שימשו כאמצעי לביצוע העבירות בהן הורשע הנאשם.

סוף דבר

37. על כן, אני גוזר על הנאשם את העונשים הבאים:

- **תשעה (9) חודשי מאסר בפועל.**

מאסר זה ירוצה בעבודות שירות, בהתאם לקביעת הממונה על עבודות שירות, בבית גבריאלי, חיפה, בכתובת: נווה גנים 10, חיפה. **מועד תחילת ריצוי עבודות השירות הוא ביום 20.3.2023**, אלא אם ייקבע מועד אחר על ידי הממונה על עבודות שירות.

על הנאשם להתייצב לצרכי קליטה והצבה במועד הנ"ל בשעה 08:00 במשרדי הממונה על עבודות שירות, יחידת ברקאי, שלוחת צפון, סמוך לבית סוהר מגידו (קווי אוטובוס: 821, 825, 300, 301, 302).

בית המשפט מזהיר את הנאשם כי מדובר בתנאי העסקה קפדניים המצריכים התייצבות רציפה וכי כל חריגה מכללים אלו עשויה להביא להפסקת ריצוי עונשו בדרך זו ונשיאת יתרת העונש במאסר בפועל מאחורי סורג ובריח.

- **עשרה (10) חודשי מאסר על תנאי למשך שלוש שנים, שלא יעבור כל עבירת סמים מסוג פשע.**

- **קנס בסך 4,000 ₪, אשר ישולם בשמונה (8) תשלומים חודשיים שווים, החל מיום 1.5.2023, ואחר כך ביום הראשון בכל חודש.**

אשר לאופן תשלום סכום הקנס שנפסק לחובת הנאשם, החוב מועבר למרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות ברשות האכיפה והגבייה, בהתאם למועדים שנקבעו לעיל.

ניתן יהיה לשלם את הקנס כעבור שלושה ימים מיום מתן גזר הדין לחשבון המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות ברשות האכיפה והגבייה באחת מהדרכים הבאות:

- **בכרטיס אשראי** - באתר המקוון של רשות האכיפה והגבייה, www.eca.gov.il.
- **מוקד שירות טלפוני בשרות עצמי (מרכז גבייה) - בטלפון *35592 או בטלפון 073-2055000.**
- **במזומן בכל סניף של בנק הדואר** - בהצגת תעודת זהות בלבד (אין צורך בשוברי תשלום).
- **אני מורה על חילוט הכלים המנויים בכתב האישום המתוקן ובסעיף 2 לגזר דין זה.**
- **אני מטיל על הנאשם צו מבחן למשך שנה בפיקוח שירות המבחן.**

במסגרת צו המבחן ימשיך שירות המבחן לפקח אחר השתלבותו של הנאשם בהליך הטיפול במסגרת היחידה להתמכרויות. הנאשם גם ייקח חלק בהליכי שיקום וטיפול נוספים עליהם ימליץ שירות המבחן, ככל שיומלץ. הנאשם מוזהר בזאת כי אם לא יעמוד בתנאי צו המבחן או יבצע עבירה נוספת בתקופת המבחן, הוא עלול להיות צפוי להפקעת הצו ולגזירת דינו מחדש.

המזכירות תשלח עותק גזר הדין לשירות המבחן ולממונה על עבודות השירות.

זכות ערעור תוך 45 ימים לבית המשפט העליון.

ניתן היום, ט"ז אדר תשפ"ג, 09 מרץ 2023, בנוכחות הצדדים.